

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ

проф. д-р **Емил Асенов Атанасов**, външен член на жури, УНСС, научна специалност - Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност, професионално направление „Икономика“

Автор на дисертационния труд: **Пресиян Илианов Василев**

Тема на дисертационния труд: „**Методически инструментариум за идентифициране на риска от измами при външния одит в публичния сектор**“

Основание за представяне на настоящото становище: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1114/14.12.2020 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

1. Информация за дисертанта

Докторанта Пресиян Илианов Василев е зачислен съгласно Заповед на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов №1225/04.12.2017 г. за обучение по докторска програма към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ във факултет „Стопанска отчетност“ на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (контрол). Обучението е осъществено в редовна форма през периода от 04.12.2017 г. до 27.11.2020 г.

Докторантът е придобил образователна степен магистър по специалност „Финансов контрол и външен одит“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ през периода 03.10.2016-11.09.2017 г. Придобил е бакалавърска степен по „Стопански и финансов контрол“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ през периода 24.09.2012-28.06.2016 г. Средното си образование придобива във Финансово-стопанска гимназия „Васил Левски“ – Монтана, със специалност „Икономика и мениджмънт“.

В настоящия момент работи като „стажант-одитор“, дирекция II „Финансови одити“, отдел 1 „Централни органи“ в Сметна палата на Р България от 01.10.2020 г. до момента.

Владее добре английски език, изучавал е китайски език.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в общ обем от 211 страници и се състои от въведение, три глави и заключение. Библиографията включва общо 127 източника, като 82 - на кирилица, вкл. нормативни документи, 45 източника на латиница. В текста на изследването са включени 29 таблици и 16 фигури и 3 приложения.

Избраната тема на дисертационният труд безспорно е актуална. Разработката е насочена към методиката за идентифициране и оценка на риска от измами при осъществяване на одити от Сметна палата на Р България. Във връзка с това познаването на тяхната същност, особености, форми и видове е от изключителна важност за постигане на качество в дейността на одиторите от Сметната палата. Вниманието в дисертационния труд е насочено към общоприетите практики за дефиниране на измамата и разграничаването ѝ от останалите форми на несъответствие, както и към прилагания от одиторите от Сметната палата методически инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами при осъществяване на външен одит в публичния сектор.

Основната цел на дисертационния труд е изследване на възможности за подобряване на методическия инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами при външния одит в публичния сектор.

Обект на изследване в дисертационния труд е влиянието на рисковете от измами върху дейността на организациите от публичния сектор.

Предмет на изследването е методическият инструментариум, използван от външните одитори на Сметната палата за идентифициране и оценка на риска от измами.

Научно-изследователската теза на дисертационния труд е, че в прилагания методическия инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами съществуват определени възможности за усъвършенстване. Чрез тяхното дефиниране и последващо прилагане в практиката би могла да бъде повишена ефективността от външния одит в публичния сектор на икономиката.

Използваните подходи и методите на изследване са анализ на нормативната уредба, проучване на теоретичните аспекти по поставените проблеми, индуктивен и дедуктивен метод, сравнителен метод, класификация, анкетно проучване и корелационен анализ. За доказване на тезата и по-пълноценно разбиране на особеностите на изследваната проблематика е изискано и получено експертно мнение от специалисти в областта.

Коректно е представена използваната литература от 127 бр. източника, чуждестранна и българска литература и нормативни актове.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Във връзка с осъществяването на целите на изследването е осъществено анкетно проучване, насочено към външните одитори от Сметната палата, от дирекциите „Финансови одити“, „Одити за съответствие при финансовото управление“ и „Одити на изпълнението“ към Сметната палата на Р България, основните изводи и резултати от което са систематизирани в две направления – теоретико-методологични и емпирични. За нуждите на емпиричното изследване е използвана анкетна карта, съдържаща 21 въпроса, а резултатите са формирани от субективните оценки на респондентите. На тази база са изведени проблемите и препоръките за усъвършенстване на методическия инструментариум за идентифициране и оценка на рисковете от измами. Дефинираните изводи и заключения, като резултат от тези проучвания стоят в основата на направените заключения и препоръки към одиторите, прилагачи методическия инструментариум.

С оглед на получените научни и научно-приложни резултати, може да се посочи че, представеното за рецензиране изследване се отличава със своята последователност и логичност. Опити и познанията на докторанта от практиката в съчетание с използваните разнообразни методи и подходи стоят в основата на едно задълбочено изследване, с оригинални приноси предложения.

Съдържанието на дисертационния труд е добре структурирано и включва най-важните и значими въпроси, които имат отношение към изследваната тематика.

Докторантът предлага нов модел за идентификация на измамите, който в включва и елемента на киберпространството, което произтича от осъществяваните в момента процеси трансформация, дигитализацията и цифровизацията на дейностите на организациите от публичния сектор.

В заключение може да се посочи, че чрез успешно прилагане на методологията на изследване докторантът е успял да постигне дефинираните цел и задачи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси .

Пресиян Василев е представил Справка за приносите в своя дисертационен труд, които сам авторът е формулирал в пет пункта.

Приносите с научно-приложен характер са:

1. Въз основа на теоретичен и сравнителен анализ, проучване в научната литература е изведена дефиниция на понятието „измама“, която обхваща специфичните му особености. Посочените характеристики са използвани, с цел аргументиране на признаци (критерии), на база на които са изведени видовете измами, присъщи за публичния сектор на икономиката.
2. На базата научен и сравнителен анализ се представя влиянието на превантивността върху методиката при осъществяване на одит. Това се дефинира от потребността одиторите да насочат вниманието си към превантивните контроли, тъй като те спомагат за намаляването на рисковете до приемливо ниско ниво, в ранен етап.
3. От осъществените проучвания, научен и критичен анализ е изведен нов модел „Пентаграм на измамите“. Посредством него се въвежда елемент, идентифициращ измамите - кибер пространството. Последният е в пряка връзка с дигитализацията и цифровизацията на процесите и дейностите, и влияе върху информационната и комуникационната технологична „зависимост“ на организациите от публичния сектор.

Приносите с практико-приложен характер са:

1. Въз основа на практическо проучване са представени методическите особености при идентифицирането на риска от измами в публичния сектор. При анализа на резултатите е приложен процесният подход, съобразно използваните методи, техники и средства от външните одитори и са предложени насоки за усъвършенстване на прилагания методически инструментариум за идентифициране на риска от измами при външния одит в публичния сектор.
2. На база извършен статистически анализ на резултатите от анкетното проучване са изведени основните фактори, които влияят върху прилагането на методическия инструментариум при идентифициране и оценка на риска от измами. В резултат на силата и посоката на корелационната зависимост между одиторския

инструментариум за идентифициране и оценка на риска от съществени отклонения, вкл. риска от измама, са установени особеностите в практическото приложение на наръчниците в одитната дейност.

Представените приноси са реални и могат да бъдат ги приети с увереност. Те показват високата степен на познание на изследваната материя от страна дисертанта и са логично следствие от задълбоченото изследване на проблемите на методическия инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами при външния одит в публичния сектор.

5.Оценка на публикациите

Докторантът е представил 8 бр. публикации. Една от тях е глава от колективна монография, една студия, три статии, като една от тях е от международна конференция и три научни доклада. В справката за изпълнение на минималните национални изисквания по групи показатели, П. Василев е посочил една съвместна студия, две статии и един доклад, които му носят 35 т.

6.Оценка на автореферата

Представеният автореферат се състои от 46 страници. В него коректно е отразено съдържанието и проблемите в дисертацията, налице е съответствие с получените резултати в нея.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

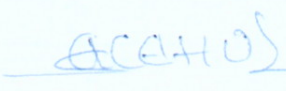
Представената дисертация представлява цялостно, самостоятелно и оригинално изследване което се отнася да актуална, сложна и до този момент малко изследвана проблематика.

Докторантът Пресиан Василев е извършил значима изследователска и аналитична работа, чрез която демонстрира висок капацитет на изследовател. Като резултат той е създал свое оригинално произведение относно методическия инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами и възможностите за усъвършенстване и повишаване на ефективността от външния одит в публичния сектор.

В него са демонстрирани значителни теоретични познания, използвани са съвременни методологични подходи и са получени важни изследователски резултати, които представляват разширяване и обогатяване на съществуващото знание и притежават безспорни приносни характеристики. Дисертацията отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане.

Оценката на получените резултати от изследването ми дават основание с увереност да предложа на почитаемото жури да присъди на Пресиян Василев образователната и научна степен „Доктор“ по икономика“.

10.02.2021 год.
София

ПОДПИС :
/ проф. д-р Емил Асенов./